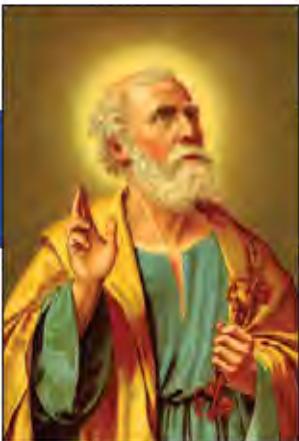

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

32

IIR-RAGĦAJ
TAL-LATINI
FL-ART
IMQADDSA

Waqt il-Konċistorju tat-30 ta' Settembru 2023, il-Papa Frangisku ta l-berittin ta' Kardinal lil Patri Pierbattista Pizzaballa OFM, Patrijarka ta' Ĝerusalem tal-Latini. Pizzaballa kien Kustodju tal-Art Imqaddsa mill-2004 sal-2016. Fl-10 ta' Settembru ta' dik is-sena ġie ikkonsagrat Isqof bit-titlu ta' Amministratur Apostoliku tal-Patrijarkat Latin ta' Ĝerusalem u Arcisqof Titulari ta' Verbe. Fl-24 ta' Ottubru 2020 il-Papa Frangisku hatru bhala Patrijarka ta' Ĝerusalem tal-Latini, jiġifieri l-Isqof tal-Kattoliċi (Latini) tad-djoċesi ta' Ĝerusalem, li tiġibor fiha l-Kattoliċi li jgħixu f'Israel, il-Palestina, il-Ġordanja u Ċipru.

Waqt diversi intervisti li sarulu Pierbattista Pizzaballa qal li hu kien apprezzza l-ġest ta' Papa Frangisku mhux għal xi mertu personali, imma bhala rikonoxximent tal-importanza tal-Knisja Omm ta' Ĝerusalem u tal-Insara Kattoliċi li jgħixu fl-Art Imqaddsa. Qal li kien għad irid jifhem ahjar x'kellu jkun ir-rwol tiegħu bhala Kardinal.

Ftit ġranet biss wara Pierbattista Pizzaballa beda jifhem il-piż li dan it-titlu ġab miegħu. Fis-7 ta' Ottubru d-din ja qamet maħsuda bl-ahbar li grupp ta' terroristi tal-moviment Hamas ta' Gaża kienu infiltraw f'Israel u għamlu massakru min-nies ċivilu u ġarrew mal-240 persuna bhala ostaġġi f'Gaża. Ir-reazzjoni tal-gvern Israeljan,

6

Il-Knisja u Sptar ta' San Ģwann Battista tal-Kavallieri Ospedalieri

15

L-Apokalissi (1)

27

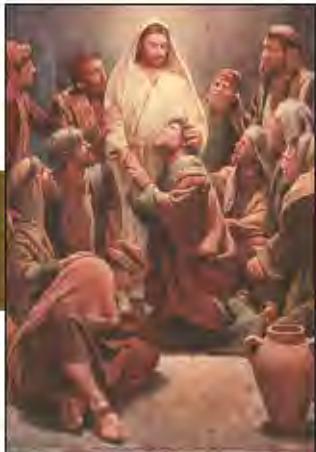
Eżekjel u l-ilma ħiereġ mit-tempju

32

Liema Kotba huma Mnebbha?
Il-Kanoni Tal-Bibbja

37

Il-Mulej Alla bhala Karattru fin-Narrativa tar-Raba' Evangēlju

37

immexxi minn Benyamin Netanyahu, kienet immedjata u qawwija. L-Israeli Defence Forces invadew it-territorju ta' Gaża wara diversi ġranet ta' bombardamenti kontinwi. Ir-riżultat kien li aktar minn nofs il-popolazzjoni ta' 2.3 miljuni, spiccat bla dar, bla ikel, bla ilma, bla elettriku, sptarijet imfarrkin, infrastruttura meqruda, kollox wieqaf ghax ma kienx hemm iżjed žejt u petrol għall-enerġija, u aktar minn 12,000 ċivili maqtulin (ċifra tad-19 ta' Novembru 2023), fosthom numru kbir ta' anzjani, nisa u tfal. Din is-sitwazzjoni tirreferi għal meta jien qed nikteb dan l-editorjal. Hadd ma jaf x'se jiġri fil-futur.

Il-Kardinal Pizzaballa sab ruħu quddiem din l-isfida kbira. Kull meta kien mistoqsi dwar dak li qed jiġri hu dejjem tkellem bħala ragħaj spiritwali u difensur tad-drittijiet umani tal-persuni kollha li huma vittmi innoċenti tal-konflitt, kemm l-ostaġġi u l-vittmi Israeljani, kif ukoll il-vittmi Palestinjani li huma ristretti fit-territorju ta' Gaża, li minnu ma jistgħux joħorġu. Sahansitra fis-16 ta' Ottubru l-Kardinal Pizzaballa qal li kien lest joffri lilu nnifsu bħala ostaġġi jekk dan kien ifisser li jinħelsu l-ostaġġi

Pierbattista Pizzaballa OFM, Patriarka ta' Ġerusalem tal-Latini

Israeljani u li jieqaf il-ġlied bejn iż-żewġ partijiet.

Pizzaballa mhux l-ewwel darba li kellu kuntatti f'Gaża, fejn hemm komunità ċkejkna ta' Kattoliċi li tgħix madwar il-parroċċa tal-Familja Mqaddsa f'Gaża City, parroċċa mmexxija mill-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalem u li fiha hemm jaħdmu s-Sorijiet tar-Rużarju u l-Missjunarji tal-Karitāt (Sorijiet ta' Mother Teresa). Il-knisja nbniet fl-1947 mill-Patrijarkat Latin, u magħha hemm skola li tilqa' 300 studenti u kindergarten ta' 50 tfal. Il-parroċċa tal-Familja Mqaddsa hi l-unika knisja Kattolika ta' Gaża. Sakemm qed nikteb jien, il-Kattoliċi ta' Gaża, li huma madwar 500 persuna, jinsabu rifuġjati fil-knisja u fil-kwartier Kristjan li fih hi mibnija. Dawn il-Kattoliċi tilfu djarhom u l-uniku rifuġju li fadlilhom hi l-knisja u

l-iskola. Imma billi jinsabu fiċ-ċentru ta' Gaża City huma mdawrin minn bombardamenti u issa mill-invażjoni tat-tankijiet tal-gwerra Israeljani li qed jassedjaw iż-żona, u huma neqsin mill-ħtiġijiet l-aktar bażiċċi tal-ħajja. Ghalkemm l-awtoritajiet militari Israeljani avżaw lill-popolazzjoni biex titlaq minn Gaża City lejn in-nofsinhar tal-iStrixxa ta' Gaża (li hi twila biss 40 kilometru), din il-komunità ta' Kattoliċi taf li mkien ma hu żgur biex taħrab u sa issa tinsab rifuġjata fil-knisja.

Bħala ragħaj tal-Knisja tiegħi l-Kardinal Pizzaballa żgur li jinsab f'sitwazzjoni diffiċċi. Minkejja dan hu dejjem juri lilu nnifsu bħala raġel ta' fidi, u fl-intervisti kollha li fihom deher qatt ma kkundanna lil ebda parti fil-gwerra, imma pjuttost tkellem dwar it-tama ta' ġejjeni ahjar

li fih tinstab soluzzjoni ta' paċi u ġustizzja għall-konflitt. Čertament hu diffiċċi li wieħed juri ottimiżmu f'din is-sitwazzjoni drammatika u tal-biża'. It-tentazzjoni hi dik li wieħed jappoġġja lil xi parti jew oħra fil-gwerra, jew li jikkundanna l-attroċitajiet li qed isiru imma mingħajr ma joffri xaqq dawl ta' tama. Pizzaballa qatt ma beža' jitkellem favur il-verità u l-ġustizzja. Hu dejjem wera kemm l-okkupazzjoni hi kawża ta' mibegħda li dejjem tiżdied, u li l-ebda armi tal-gwerra ma huma se jirnexxilhom iwaqqfu l-mibegħda fil-qlub. Mill-banda l-oħra juri wkoll li kull att ta' terroriżmu jew ta' azzjoni militari f'isem il-liberazzjoni u s-sigurtà, ma tista' qatt twassal għal soluzzjoni jekk tonqos ir-rieda tajba tad-djalogu.

Flimkien mal-Patrijarka Pizzaballa, anke

l-Frangiskani tal-Art Imqaddsa jaħdmu kif jistgħu biex din is-sitwazzjoni tal-biża' tintemm illum qabel ghada. Tiġik hasra tara s-Santwarji vojta mill-ġdid, wara li kienu hadu r-ruħ wara l-pandemija. L-Insara reġgħu bla xogħol u bla ġħajxien, ġħax għalissa waqfu l-pellegrini. Il-Knisja Kattolika, rappreżentata mill-Frangiskani fl-Art Imqaddsa u mill-Patrijarkat ta' Ĝerusemm immexxi mill-Kardinal Pizzaballa, tista' biss ittenni l-vuċi morali tal-Papa Franġisku: il-gwerra qatt ma solviet l-ebda problema, u l-mibegħda qatt ma tista' ġġib il-paċi u l-ġustizzja. Jalla l-komunità internazzjonali tinghaqad biex taħdem bis-sincerità biex jintemm konflitt li ilu sejjjer għexieren ta' snin, mhux billi tipprovdil-l-armamenti qerrieda

lit-terroristi jew lill-armati nazzjonali, imma billi tagħmel pressjoni biex jieqaf il-ġlied halli ma jibqgħux isofru nies innoċenti.

Nistiednu lil kull min iħobb l-Art Imqaddsa biex jitlob għall-paċi fl-Art ta' Gesù. Din is-sena l-Milied f'Betlehem se jkun icċelebrat biss bħala mument ta' talb fin-niket, imma wkoll fit-tama li l-Prinċep tal-Paċi jitwieleq fil-qlub mimliji mibegħda u jnissel fihom sentimenti ta' umanità. Nitolbu għall-Frangiskani li jibqgħu f'posthom fl-Art Imqaddsa anke f'mumenti diffiċċi bħal dawn. Nitolbu għall-Kardinal Pierbattista Pizzaballa biex ikun ragħaj li joffri hajtu għall-kawża tal-paċi. Čertament li hu qed jifhem mill-ewwel il-veru sens tal-missjoni tiegħu u tal-isem ta' Kardinal li rċieva mill-Knisja.

*Il-Bord Editorjali jawgura
Milied Qaddis u s-Sena t-Tajba
lill-qarrejja kollha*